

Tormóður Dahl skrivur:

Aftur í Gabelstíðina

Nakrar viðmerkingar til viðtal við Bjarta Mohr í Sosialinum 1. sept.

So brast seinasta vónin. »A-haldni tinnsoldáturin«, Bacalao, varð av »Okkara banka« knúskaður inn í Móðurfelagið - »Móð-felagið« kallað manna millum.

Milliðupphædd er sprænd inn í bankan fyri at bjarga honum. Føroya fólk skal gjalda hvørt oyra, ja, eigur bankan, men umboð fólksins - lögting og landsstýri - hava einki at skula sagt. »Bankalógin forðar fyri tí«, er niðurlagið, ið gongur aftur og aftur.

»Føroyingar mugu læra at kappast móti útlendingum og ikki sínum egnum« sigur Bjarta Mohr í viðtali við Sosialin 1. sept. Hvið ikki eisini beinanvegin »sæna« tey mongu fótóltsliðini í landinum? - Eitt landslið má vera nokk? Tonk uppá tann »yvirkapasitet« vit hava av graslúksvøllum, og enn fleiri skulu leggjast sambært nýggju fjggjarlógina.

Bjarta Mohr hevur óivað grein í sínum máli, tá hann meira og minni beinleiðis sigur at okkara fiskavirkir hava kappast so hart hvørt við annað, at tey at enda hava kappað høvðið av hvørjum øðrum. Hetta veit eisini hvørt mansbarn í landinum í dag. Hvørt mansbarn veit eisini at hesum hava vit í høvuðsheitinum Føroya Fiskasølu, men lutvis eisini Ráfiskagrunninum fyri at takka. Fiskasøluni, tí hon hevði/hevur einkarétt at kappast »móti útlendingum« og Ráfiskagrúnninum, tí hann at enda loraði fyri trýstinum og á tann hátt rindaði fyri einari íløgukapping millum virkni, ið einki búskaparligt grundarlag var fyri.

Við bert einum fiskavirkir - Føroya Fiskavirking - fellur øll sínámillum kapping burtur av sær sjálvum, og innan fiskivinnuna verður tað tí herfür í veruleikanum bert loyvt einari menniskju í landinum at kappast: Stjóranum í Føroya Fiskavirking.

Sermerkt fyri menniskjuna frá um allar aðrar verur er hennara hugmyndagáva, trondt at skapa, vilji til sjálvsfremjing, til frælsi og til at taka ábyrgd fyri egnum menning. Tað er hin æviga toganin - kappingin - millum hesar dygdir menniskjanna, ið gjøgnum túndtals ár hevur ment mannaætina. So kom ein maður, ið æt Karl Marx og segði, at hetta var skeið, tí tað skuldi »staturin« gera. Hann var jú tann sterkasti og bert tann sterkasti yvirlivir (sambært Darwin). Hvussu tað gekst

vita vit øll í dag.

Er tað í hesum sambandi annað enn bara navn, ið skilur marxistiska statin frá Føroya Fiskavirking? - Bjarta Mohr sigur eisini beinleiðis í Sosialinum 1. sept.: »verðin er bara skrivuð soleiðis saman, at tað eru tey sterkastu, sum yvirleva«.

Einsteini segði ofta: Skulu vit loysa eitt vandamál, mugu vit hugsa øðrvisi enn vit hugsaðu, tá vandamálið varð skapt.

Vit byrja nú okkara nýggju Gabelstíð við at hugsa just so sum vit hugsaðu fyrst í sjeytiárunum, tá fræið til teir vansar vinnan í dag er komin í, varð sáð.

»Men eingur aðrir møguleikar eru - vit eru trýstir til hetta«, verður sagt ferð eftir ferð - av teimum, ið ganga/sita á odda fyri fremjan av einkaréttssyrítøkuni Føroya Fiskavirking.

Sjálvandi finnast aðrar og við vissu meira kreativar loysnir enn einkaréttssyrítøknin.

Hetta veit - eisini við vissu - í hvussu so er Ove Munch, nevndarformaður í Fiskavirking og fyrrv. iðnaðarráðgevi í Danmark. Hann veit eisini fullvæl, at tað hevði endað við borgarakrigi, um t.d. øll donsk landbúnaðarvirki ella allar danskar skipasmíðjur vórðu knúskaðar inn í eitt felag. So frægir eru hvussu so er danir.

Eingin er blindur fyri at liv lagað er ikki øllum okkara fiskavirkjum. Men hin vegin vildi í hvussu so er ein í allar mátar skilabetri »særingsloysn« verid at vit nú beinanvegin finga sett á

stovn ein mótpól til Føroya Fiskavirking.

Ein av mongum mótpólsloysnum var kanska eitt á ein ella annan hátt bindandi (P/F?) samstarv millum t.d. Kjølbó, Bacalao, Tvøroyrar Flakavirki, West Prawns, Vaðhorn og Harenga. Sjálvandi má hesum virkjum tá veitast sama saneringshjál sum virkini í Fiskavirking, eins og tað eisini má vera ein treyt at kapping á somu marknaðum (við somu vør-um) ikki má koma fyrri. Eitt ávíst býti av teimum ymiskum marknaðum (t.d. USA, partar av EF, EFTA, Japan osfr.) millum Fiskavirking og samstarvsvirkini kann eisini hugast.

Bjarta Mohr sigur, at hann trýr at eitt virki hevur eina sál, og eg skilji at tað ikki er maskinurnar á virkinum, hann sipar til, men menniskjurnar. So nærtakandi hann sjálvur mangan tykist vera - og tað er í minum hugaheimi ein positiv dygd - so átti hann eisini at skilt, at einki níður meira í sál menniskjanna enn frælsis-skerjing, serstakliga hjá teimum gávuríku og kreatívu. Tað verða tí fyrst og fremst hesi sum flyta av landinum, tá einkaréttssætlanin gerst veruleiki.

Hava Føroyar ráð til tað? At enda: Visionin hjá Bjarta Mohr eru japonsku stórfyrítøkurnar, og hann nevni sum dømi Honda, hvussu fólkini har við liv og sál arbeida fyri felagnum.

Japanarar hava sína mentan - Vesturheimurin sína. Frá barnið hevur lært at grulva og gjøgnum alt lívið verður trýst inn í japanaran, at hann »er til« fyri at menna landið, ta fyrítøku, hann starvast í og tann felagsskap (t.d. »dygdar-ring«) í fyrítøkuni, hann er partur av. Í Vesturheiminum er tað beinleiðis óvnt. Vit leggja størsta dentin á at menna persónmenskuna - tað ið sermerkir viðkomandi menniskju, so hon sum frægas verður før fyri at hugsa og virka sjálvsøðugt.

KAPPINGIN 15 SPURNINGAR UM SKOTLAND

1. Spurningur

Hvussu eitur størsti býur Skotlands?
Svar: _____

Fyri at vera við í lutakastinum um

10-DAGA SKOTLANDSFERD

við bili & børn um undir 14 ár og upphaldi á trimum frálíkum skotskum hotellum í eina viku

2 SNARFERDIR FYRI TVEY

til Aberdeen

10 SKOTSK TURRIKLØD

og 4 SWEAT SHIRTS

skulu tit bert svara spurninginum í dag og teimum 14 spurningunum, sum settir verða um Skotland í komandi bløðum.

Seinni lýsa vit, nær svaraðu spurningarnir skulu sendast okkum.

Drigið verður, so vinnararnir av ferðunum kunnu nýta ferðirnar í heysttríðini.

Greinin á síðu 16 & 17 í hósðagsblaðnum 9. sept. hjálpi tykkum at svara spurningunum.

Til viðskifafólk míni

Eg skal hervið siga frá, at eg eri fluttur í betri og tíðarhóskandi høli í

A. C. Evensensgøtu 14 í Havn - Tlf. 14033

Vinarligast

Jakku Heinesen, tannlækni

»Honda-sálin« hevur bert ein lit - »Bacalao-sálin« hevur eins nógv litir og tað eru menniskju, ið starvas tá virkinum! - Tað er munurin. At umskapa føroysku fólkasálina til eina Hondasál vildi verid at týnt okkara mentan.

Vit hava ótrúliga nógv at læra av japanarum um virkisleislu - eitt nú um loy-

alit, samstarv, ábyrgdarskenu, álit og samjód. Hin vegin mugu vit heldur ikki gloyma, at Japan er tað land í heiminum, har tað eru flest sjálmorð millum børn, og tað sigur ikki so lítið um eina sjúka fólkasál.

Tormóður Dahl